

Input til første delrapport omkring vandregulering

CEPOS, på vegne af Otto Brøns Petersen og Mette Dalsgaard, takker for muligheden for at kommentere Vandreguleringsudvalgets første delrapport. Vandregulering berører både miljø, økonomi og borgernes frihed, og det er afgørende, at reguleringen sker på et oplyst og omkostningseffektivt grundlag.

Rapporten indeholder en række relevante observationer og anbefalinger. Det bemærkes, at der lægges stor vægt på, at sektoren står over for betydelige investeringer – både i form af reinvesteringer og nyinvesteringer, herunder klimatilpasning. CEPOS ser med bekymring på, at dette kan udvikle sig til en udgiftsskabende logik, hvor sektoren primært søger at sikre finansiering frem for udelukkende at deltage i projekter, hvor selskaberne har klare komparative fordele i opgaveløsningen. Her bør der i stedet ske en prioritering og effektivisering baseret på samfundsøkonomiske hensyn og med fokus på vandsektorens kerneforretningsområde. Der savnes et indledende effektiviseringsled, hvor sektoren udfordres på, hvilke opgaver der reelt bør løftes kollektivt, og hvilke der bør være et individuelt ansvar – særligt i relation til klimatilpasning. Dette bør understøttes af samfundsøkonomiske analyser og uafhængig vurdering af investeringsprojekter. Som udgangspunkt bør klimasikring være den enkelte grundejers ansvar, og der bør alene gennemføres kollektive initiativer, hvis der er klare, dokumenterede fordele ved kollektive løsninger. Samtidig bør finansieringen ske gennem bidrag fordelt efter nytteprincippet, således at der ikke omfordeles mellem kunderne, og betalingen ikke reelt får karakter af en skat. Der bør føres et effektivt tilsyn med, at det overholdes.

Herudover anbefales, at konkurrencereguleringen strammes, så urentable projekter undgås og omfordeling mellem forbrugere minimeres. Hvile-i-sig-selv-princippet bør ideelt set ophæves, da det svækker incitamentet til effektiv drift og investering. Det er positivt, at der lægges op til forenkling og større gennemsigtighed, men det bør følges af klare incitamenter og ansvarlighed i opgaveløsningen.

Pas på øget bureaukrati og administrative byrder

Det er positivt, at den nye model indebærer regelmæssige og gennemsigtige beregninger af drifts- og anlægsomkostninger, og at opkrævningen i højere grad kobles til investeringsbehovet. CEPOS advarer dog mod, at øget gennemsigtighed og regelmæssige beregninger ikke i sig selv skaber incitamenter til at reducere omkostninger. Samtidig skal man være opmærksom på, at modellen ikke fører til øget bureaukrati og administrative byrder.

Afvikling af hvile-i-selv-princippet

Det foreslås at afskaffe balancekravet for at skabe mere gennemsigtighed og gøre plads til mere langsigtede investeringer. CEPOS mener dog, at man helt bør ophæve hvile-i-sig-selv-princippet, da det øger risikoen for urentable projekter og fjerner incitamentet til effektiv drift. Samtidig kan der være risiko for dobbelt regulering og uklare incitamenter, når man både har hvile-i-sig selv og indtægtsrammerne. I stedet bør der indføres en selskabsøkonomisk model med mulighed for overskud, som kan anvendes til takstnedsættelser, investeringer eller kvalitetsforbedringer (et forslag til en mere effektiv regulering fremgår af <https://cepos.dk/wp-content/uploads/2024/08/regulering-af-forsyningstjenester-notat.pdf>).

Styrk incitamenter til effektivisering

CEPOS støtter afskaffelsen af tillægssystemet, som kan være med til at understøtte en totaløkonomisk optimering i håbet om at selskaberne vælger de mest omkostningseffektive løsninger. At der skabes et incitament om at forlænge levetiden på investeringer, som er samfundsøkonomisk rentabelt ses som positivt. Dog bør det være klart defineret, hvad de ikke-påvirkelige omkostninger indeholder, og hvordan de afgrænses. Uden en præcis definition risikerer man, at selskaberne får dækket omkostninger, som burde være underlagt effektiviseringspres.

I forhold til effektivisering nævnes benchmarking, men det er ikke fastlagt endnu – der er flere mulige modeller – Vi anbefaler benchmarking. Den bør som minimum indeholde individuelle effektiviseringskrav og differentierede indtægtsrammer.

CEPOS anbefaler, at den videre regulering fokuserer på at skabe stærke incitamenter til effektivisering, undgå urentable investeringer og sikre, at forbrugerne får mest mulig værdi for pengene.

Med venlig hilsen

Otto Brøns-Petersen, analysechef

Mette Dalsgaard, underdirektør

CEPOS